

קהילה בחירום - קהילה במלחמה
קהילה בחירום - קהילה במלחמה
דרכי פעולה להתארגנות והיערכות קהילתית

רשויות מקומיות - בעלי תפקיד

י"ז חשוון תשפ"ד 1 נובמבר 2023

תפקיד הרשות המקומית

תפקיד הרשות המקומית

קהילתיות

יישוב כבית, כקהילה,
השתתפות, תמיכה,
קהילתיות, תחושת בית

שירותיות

נציגת המדינה,
מתן שירות לאזרח
בכל תחומי החיים

האם ולמה לרשות לעסוק בחיזוק קהילה? מה זה דורש?

הארץ המובטחת:
איך זה נראה כשזה מצליח?

מישוב לבית

1. מניעת הגירה שלילית-מי שמרגיש בבית לא עוזב
2. משיכה של כוחות צעירים למקום
3. מעבר מתלונות של לקוח - לאחריות של שותף
4. גאווה יחידה מקומית ותחושת שייכות למקום
5. נכונות של תושבים ארגונים וקבוצות לתת מזמנם, התמחותם, ורכושם עבור הכלל
6. רמת קהילתיות גבוהה מפחיתה תאונות דרכים, שיעורי אלימות ופשעה מקומית
7. רמה גבוהה של בטחון אישי ויישובי
8. חוסן חברתי גבוה- התגייסות להיערכות לשעת חירום

אתגר האמון

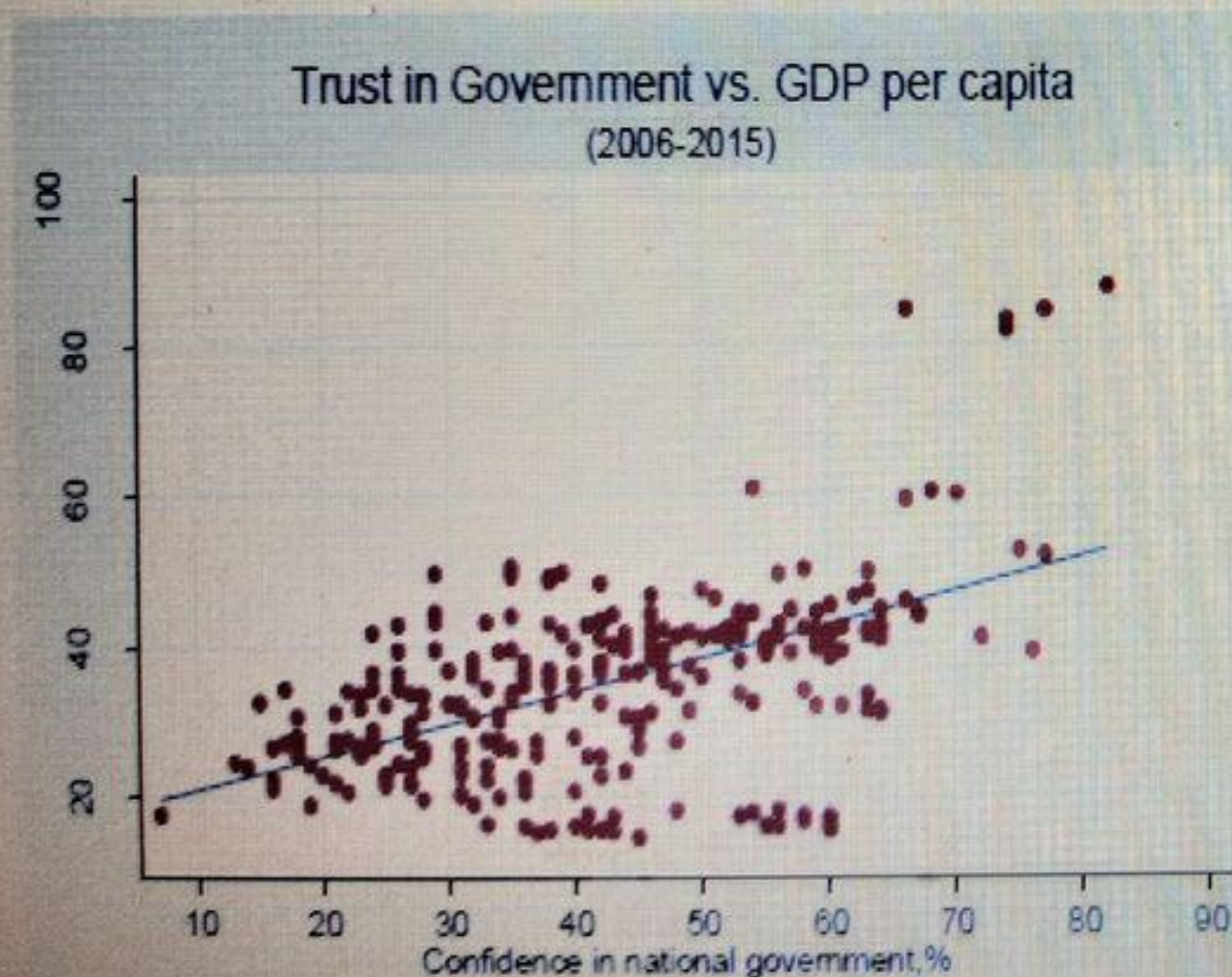
הנכונות לייחס כוונות טובות ❖

לאחר

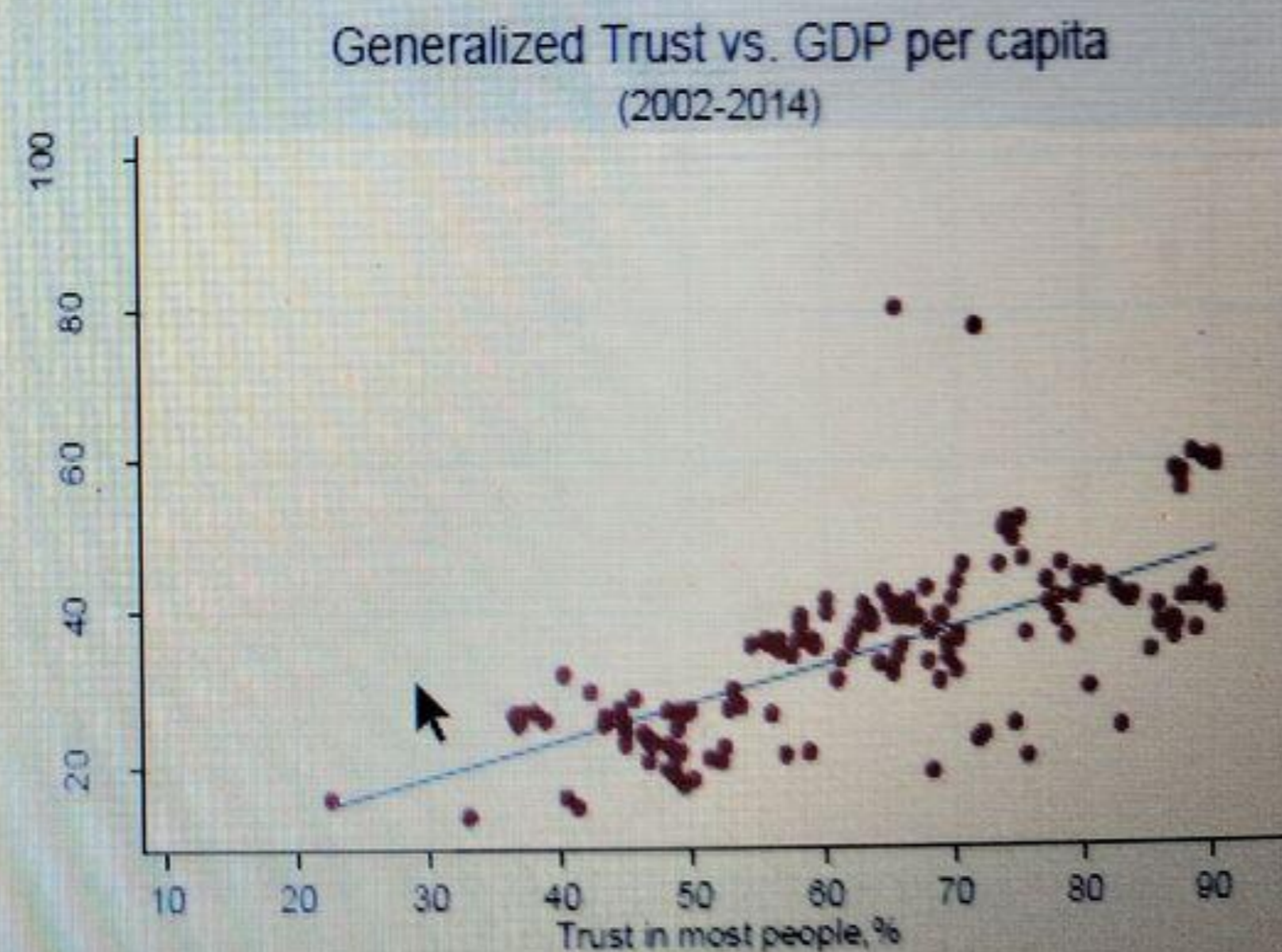
הנכונות להיות פגיע ❖

Construct validity : trust and economic outcomes

There is a robust correlation between trust and economic outcomes (e.g. GDP per capita and unemployment)

R-sq 0.54
Data source: Gallup World Poll, OECD Stat

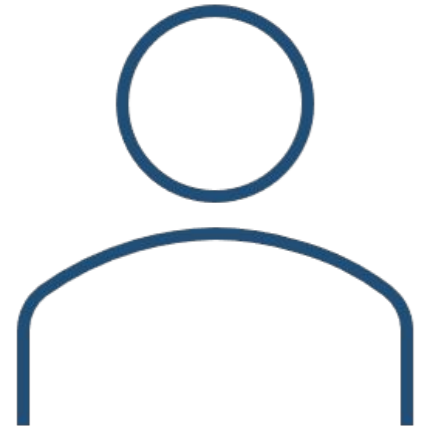

R-sq 0.67
Data source: European Social Survey, OECD Stat

$$R^2 = 0.67$$

תיקוף הקשר
בין אמון
לתוצאות
כלכליות

מצב חירום ברמה פרטנית

- פירוק כל ממדי השגרה: ברמה המעשית, הטכנית, התודעתית והנפשית.
- חוסר וודאות ואי בהירות: ריבוי אירועים והתרחשויות לא צפויות.
- התגברות חששות: ההתרחשויות עצמן המעוררות פחד וחשש.
- תחושת מבוכה: חוסר נוחות ונעימות לבקש עזרה ולהפגין חולשה.
- לחץ אישי: מתח מציפיות סותרות בין צרכים אישיים ומסוגלות עצמית לציפיות מבני המשפחה והסביבה החברתית.

מצב חירום ברמה הקהילתית

מאופיין במתח בין שני קצוות: **מקיפאון לפעולה**.

פעולה

בשל קיצוניות המאפיינים
בזמן חירום, נדרש לשנות
ולהתאים למצבים חדשים
שנוצרו

קיפאון

חירום מעצים את מה
שכבר היה קיים קודם
למשבר, הן ביכולותיה של
הקהילה והן בחולשותיה

ממדים בהיערכות הקהילתית תנועה בין קפאון לפעולה

התעוררות עוצמה של כוחות מקומיים מותאמי מצב וצרכים

היחלשות, קושי של המנגנונים הקהילתיים הפורמאליים. נובע משינוי הצרכים והתפקודים הנדרשים

רצון וצורך להיות עם אחרים

הסתגרות פנימה

מוטיבציה של חברי הקהילה ונכונות לעשות דברים שבדרך כלל הם לא עושים

חויית שיתוק, חוסר מסוגלות וחוסר אונים קהילתי לפעולה כלשהי

מנהיגות קהילתית

קול הקהילה
בשם
כל הקהילה

הנחות בסיס על קהילה בחירום

יצירת שגרת חירום כעוגן ליצירת בטחון

הקהילה כמסגרת חזקה יותר מכלל פרטייה
המאפשרת התמודדות, שיקום והבראה.

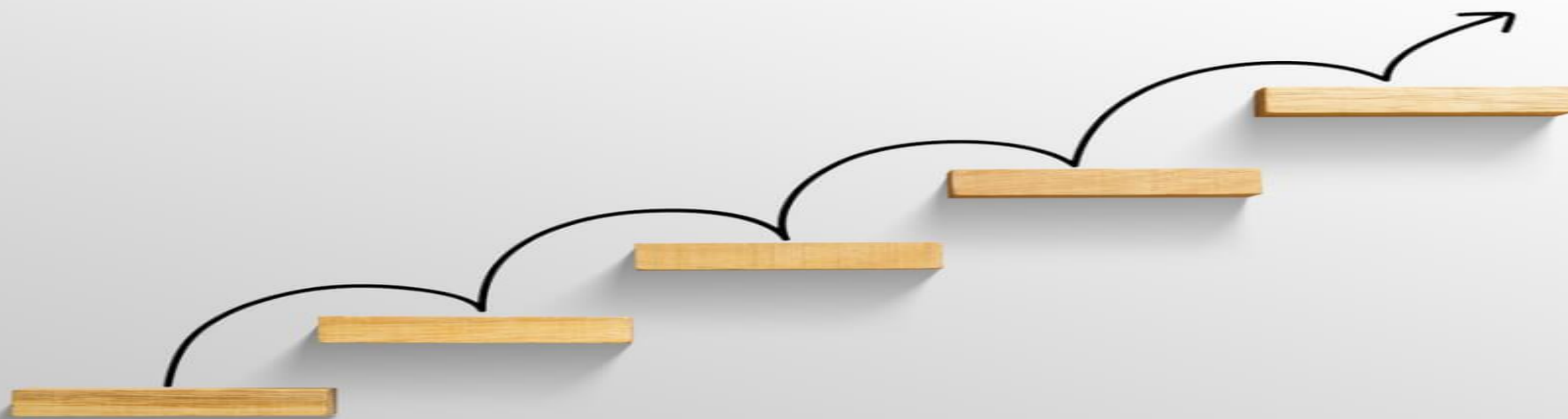
בחיזוק ה"יחד" אנו מחזקים את היחיד

משגרה עבור חירום, לחירום עבור שגרה

המטרה:

למנף את הכוחות והנכסים בקהילה להשבת תחושת המסוגלות וחיזוק היכולת לממש את פוטנציאל הקהילה עבור חברה.

חוסן מקומי – היישוב / העיר כקהילה חזקה העלאת רמת הקהילות במצב חירום: צעדים מעשיים

שתי רמות התייחסות: רמת השכונה ורמת הבניין/רחוב

	רמת הבניין כמסגרת השתייכות קהילתית	רמת השכונה
מסגרת של 1000 – 2000 אנשים	מסגרת של 100-150 איש (יחידת ההשתייכות הקהילתית התפקודית הקטנה ביותר) רחוב ובו 20-25 בתים פרטיים מגדלים רבי קומות: מומלץ לחלק על פי קומות כדי ליצור את שרשרת הידע והקשר	פרמטרים לקביעת הזירה ע"פ גודל
ועד שכונה קהילתי: מורכב מרכזי הבניינים	רמת הבניין / רחוב של בתים פרטיים	מנהיגות מובילה שכונתית (מבוסס על חוליית מידע)

ברמת השכונה – מועצת השכונה

ההתמודדות הקהילתית מתרחשת בשתי זירות התלויות זו בזו
זו המופנית כלפי פנים וזו המופנית לפי חוץ

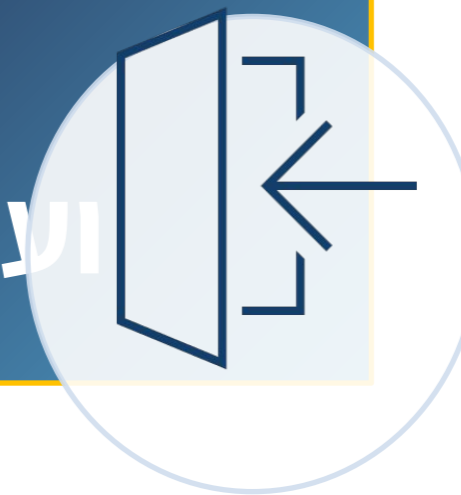
היכולת של החוץ להעניק את התשתית הנחוצה, תלויה ביכולת הפנימית להגדיר, לבטא ולהנגיש אותה כלפי חוץ.

זירת החוץ כלפי הרשות

היכולת של הקהילה לממש את חוסנה ולהתמודד עם אתגריה בזמן חירום, קשורה ביכולת שלה לבנות מערכת תמיכה וקשר עם הגורמים מחוץ לקהילה.

זירת הפנים כלפי ועדות הבניינים

עקרונות פעולה ברמת הבניין / השכונה עקרונות לשיקום וביסוס מסגרת קהילתית במצב של כאוס, הרס וחורבן

עקרונות פעולה לרמת הבניין: מוועד בית להנהלה קהילתית

היכולת לעבור ממצב למצב בהתאם לנסיבות. מחייב מנגנונים קהילתיים מאפשרים ניידות. תושבים נעזרים אך גם עוזרים באמצעות החוזקות שלהם

ניידות בין מסייעים למסתייעים

יצירת מסגרות וסדירות להתמודדות עם אי וודאות: מרחב לשתף בקושי אבל גם להעלות רעיונות ומענים

יצירת שיגרה באי שיגרה

משירותיות מספקת צרכים לקהילתיות מצמיחה נכסים (עושים למען עצמינו). שותפות במציאה ויצירה של הפתרונות לאתגרים

מנתמכים למובילים

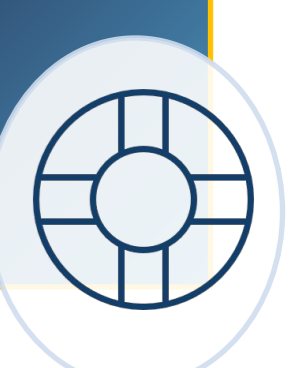
התבססות על הון אנושי, חווית מסוגלות ויצירת מוטיבציה. גיוס לפעולה המתמקד בנתינה ולא רק בהצפת צרכים

כל אחד יכול. כל אחת יכולה

מסגרת השתייכות קהילתית לכל תושבי הבניין / הרחוב, מאפשרת הכרות, אמון וביטחון, וקריטית במצבי חירום

הכרות מצילת חיים

הכרות מצילת חיים

יצירת מסגרת השתייכות קהילתית לכל תושבי הבניין / הרחוב בהיקף של בין 100 ל - 150 משפחות, מאפשרת הכרות רב ממדית נחוצה ומכרעת ליצירת חווית שייכות, והיא זו המאפשרת יצירת אמון ובטחון. אלה מקלים על אנשים להיעזר. מרכיב זה קריטי במצבי חירום.

כל אחד יכול. כל אחת יכולה

התבססות על הון אנושי.

חווית המסוגלות ויצירת מוטיבציה כפרטים,
כקבוצה-הבניין, כקהילה-השכונה, נובעת מהיכולת
לגייס כל אחד ואחת לפעולה הממוקדת בנתינה
ולא רק באיתור צרכים.

יותר קל לתת מאשר לקחת.

מנתמכים למובילים

משרותיות מספקת צרכים לקהילתיות מצמיחה נכסים (עושים למען עצמינו).

בזמן חירום, הנטייה היא לתת שירות, לספק צרכים כמענה מידי מבוסס מומחים וסיוע מבחוץ.

האפשרות המועדפת, היא להתבסס על כוחות מקומיים ופנימיים כשותפים בעלי יכולת לקחת חלק בהגדרות האתגרים ובמציאת דרכי הפתרון.

הקהילה יודעת הכי נכון ומדויק למה היא זקוקה

יצירת שיגרה באי שיגרה

מסגרות להתמודדות עם אי וודאות.

חשוב לייצר סדירויות (כאלו שהקהילה כבר יצרה או מסגרות חדשות) בהן אנשים יכולים לחלוק רעיונות, לשתף במצוקות הנובעות מחוסר הוודאות, ומאידך להעלות רעיונות

ניידות בין מסייעים לבין מסתייעים

להיות חבר קהילה "מסייע" או "מסתייע" הוא מצב נקודתי ולא הגדרת שייכות לקבוצה. היכולת לעבור ממצב למצב בהתאם לנסיבות חשובה ביותר, ומחייבת מנגנונים קהילתיים שמאפשרים את הניידות. תושבים מוצאים את עצמם נעזרים אך גם עוזרים באמצעות החוזקות שלהם.

עשרת הדברות לקהילה בחירום

6 ליצור קביעות: לבסס מסגרות פעולה ומפגש קבועים שחוזרים על עצמם. לדוג' מא, ישיבות הצוותים כל שבוע/ כל כמה ימים, התכנסות כלל קהילתית בתדירות מותאמת על פי הצורך

7 לעודד פעולות משותפות במרחבי חיים שונים: מגוון פעולות שאינן קשורות רק לחירום אלא גם לאירועים פרטיים או קהילתיים מותאמי זמן ומקום. למשל לחגוג ימי הולדת בבניין משותף

8 לקיים מסורות קהילה: לעצב אירועי קהילה (חידוש מסורות קיימות או יוזמה של חדשות) המאפשרות שיח ומפגש באפשרויות ובמגבלות הקיימות (למשל קבלת שבת)

9 לשתף חברי צוותים ברמות הפעולה השונות: חברי הקהילה שותפים לפעולות ולא רק לקוחות לשירותים הניתנים. מנזקי שירות לשותפי מענים

10 לתעד, לספר, לזכור: לייצר תהליכים קהילתיים הנותנים מקום לסיפורים אישיים, לתיעוד קהילתי של המתרחש בעת חירום, לרבות עיבוד ויצירת מהלכים קהילתיים של הנצחה, זיכרון, ואבל קולקטיבי. אלו מהווים חלק מהשינוי שעובר על הזהות הקהילתית

Copyright © VARDA INSTITUTE, 2023

כל הזכויות שמורות. תוכן זה מוגן על ידי חוקי זכויות יוצרים. שימוש בלתי מורשה או שכפול של חלק כלשהו מתוכן זה ללא אישור מראש ובכתב אסורים בהחלט.

עשרת הדברות לקהילה בחירום

היכולת של הקהילה לממש את חוסנה ולהתמודד עם אתגריה בזמן חירום, קשורה ביכולת שלה לבנות מערכת תמיכה וקשר עם הגורמים בתוך ומחוץ לקהילה. להלן צעדים מעשיים למישוש עקרונות הפעולה:

1 לבנות ערוצי תקשורת וקשר: כל תושב יחוש השתייכות לקבוצה

2 לברר, למפות הון אנושי מקומי: מיפוי המוטיבציות והיכולות של התושבים והחברים וחלוקת תפקידים ותחומי אחריות, לכל אחד יכולת, לכל אחת תפקיד

3 להבטיח קיומם של מנגנונים קהילתיים מקומיים: התושבים בונים ועדות ומקיימים פעילויות הנותנות מענה על פי גיל ועל פי מצב משפחתי או צרכים

4 להפגיש פנים אל פנים: העדפת משימות ופעולות המתקיימות פנים אל פנים במפגשים פיזיים, על פני תקשורת אלקטרונית

5 לחבר אנשים: לקיים התכנסויות להעמקת הכרות. למשל בתים מארחים, משפחות מאמצות אחת את השניה, מפגש סביב סוגי תחביבים וכו'

מרכז ורדה לבינוי קהילה עומד לרשותכם בכל סיוע, ליווי ותמיכה

INFO@VARDACB.ORG

058-7785261

יהיה מה שיהיה
 אני עוד אשנה
 אני אגשים את חלומי
 נושאי בשורה רעה
 מכות או עוד גזירה
 לא ישנו את מהותי.

אני את והאל שלצידי
 עוד ננצח
 לא בגלל הכח
 רק בגלל הרוח
 הנושבת בגבי.

מילים: מיכה שטרית
 לחן: לאה שבת

מייחלים לימים שקטים וטובים יותר ביחד נצליח

בין אחידות לייחודיות

המיומנות לייצר אדפטציות של צרכים אחידים
המשותפים לכלל חברי הקהילה,
תוך התבססות על המאפיינים הייחודיים והצרכים
הממוקדים לכל יחיד ומשפחה.

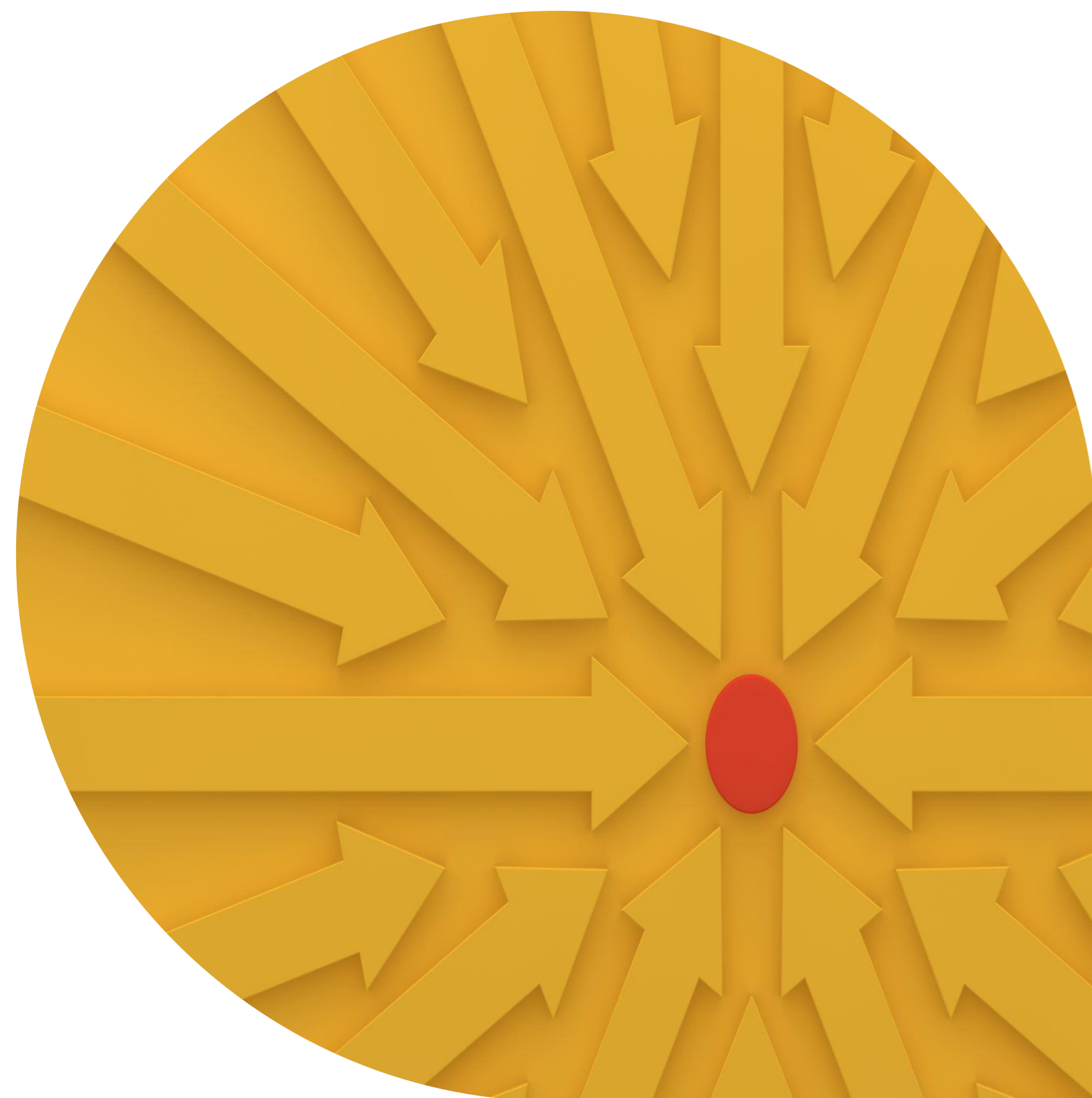
**היענות אפקטיבית מבוססת על מרכיבי הזהות
הקהילתית, מידת הסיכון והמרקם הקהילתי הייחודי.**

התבוססות על הון אנושי מקומי

תפעול המנגנונים וחידושם בתנאים השונים
בהתבססות על ההון האנושי של הקהילה.

מנהיג דעה

מי שנחשב.ת בקהילתה בעל.ת מומחיות ולכן בעלת סמכות "מיקצועית", לא פורמאלית, בתחום מסויים. נחשב.ת כבר.ת סמכא, מקור להתייעצויות, המלצות ודרכי התנהגות.

הסמכות נובעת ממה שמיוחס לה.ו בסביבתה.

ניידות בין מסייעים לבין מסתייעים

להיות חבר קהילה "מסייע" או "מסתייע" הוא מצב ולא אדם.

היכולת לייצר מנגנונים המאפשרים לכל אחד ואחת לעבור בין השניים.

עושים למען עצמינו: קהילתיות כמחליפה שרותיות

תיעדוף כוחות מקומיים ופנימיים למתן מענים
ככל שניתן, על פני צריכה של שירותים חיצוניים.

כך יחידים יהפכו מצרכני שירותים לשותפים
בעלי יכולת בהגדרת האתגרים ובמציאת דרכי
הפתרון.

זהות קהילתית בין הווה לעתיד

יצירת תמונה מיטבית מבוססת על כוחות
הקהילה ומחזקת את הנרטיב המקומי
המתחדש.

עושים למען עצמינו: קהילתיות כמחליפה שרותיות

תיעדוף כוחות מקומיים ופנימיים למתן מענים
ככל שניתן, על פני צריכה של שירותים חיצוניים.

כך יחידים יהפכו מצרכני שירותים לשותפים
בעלי יכולת בהגדרת האתגרים ובמציאת דרכי
הפתרון.